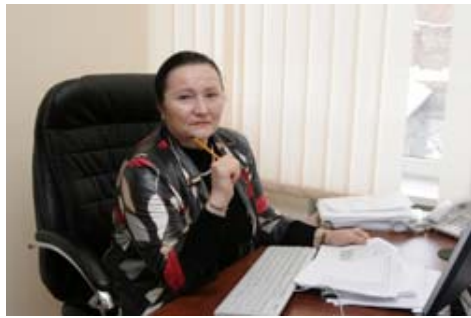

Накопичувальна система: необхідно прийняти спеціальний закон

У "Кур'єрі" триває обговорення Концепції подальшого реформування пенсійної системи

Впровадження другого рівня пенсійної системи складова частина пенсійної реформи в Україні. На прохання "Кур'єра" міжнародний експерт із питань пенсійної реформи Наталя Горюк

аналізує перспективи запровадження в Україні накопичувальної системи.

-- Наталю Василівно, на якій стадії перебуває нині робота над законом про накопичувальну систему?

У базовому Законі пенсійної системи України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" ні конкретний рік запровадження другого рівня, ні розміри внесків не визначено. Для цього має бути ухвалено додатковий закон.

Уряд у грудні 2006 року подав у Верховну Раду України законопроект про запровадження другого рівня, у якому визначено ці питання. Цей законопроект у квітні 2007 року розглянула Верховна Рада України в першому читанні. На сьогодні окремі положення базового закону, які стосуються другого рівня, потребують уточнення та доопрацювання. Окремі положення вже не узгоджуються із чинним законодавством.

-- Які умови запровадження другого рівня пенсійної системи в Україні?

У базовому законі визначено, що закон про запровадження другого рівня може бути ухвалено "лише за умови економічного зростання країни протягом двох останніх років, а саме: якщо в кожному з них валовий внутрішній продукт (ВВП) зростав не менше ніж на два відсотки порівняно з попереднім роком". За оптимістичним прогнозом закон може бути ухвалено не раніше як через два роки. Це за умови, що підтвердяться урядові прогнози щодо темпу зростання ВВП 2010-го й 2011 року (відповідно 3,7 і 5,4%).

Крім того, має бути виконано такі умови: цілковите впровадження системи персоналізованого обліку та забезпечення доступу застрахованих осіб до інформації на накопичувальному пенсійному рахунку; збалансованість бюджету Пенсійного фонду України відповідно до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку; забезпечення фінансування з державного бюджету втраченої частини страхових внесків у солідарній системі. Необхідно також регламентувати роботу Накопичувального пенсійного фонду.

Потрібно зазначити важливі кроки Пенсійного фонду України щодо удосконалення інформаційних технологій і порядку подання звітності. Радує те, що в усіх регіонах країни в управліннях Пенсійного фонду встановлено інформаційні кіоски, за допомогою яких застраховані особи можуть дістати багато необхідної їм інформації. Пенсійний фонд працює над створенням єдиної комп'ютерної бази, яка дозволить призначати пенсії централізовано. Запроваджено електронну форму звітності, а з 1 січня цього року щомісячну звітність страхувальників. Це дуже важливі кроки на шляху виконання передумов запровадження другого рівня пенсійної системи.

-- Працівникам якого віку доцільно брати участь у другому рівні пенсійної системи?

На сьогодні є різні пропозиції щодо участі в другому рівні: зокрема, запропоновано розпочати з тих осіб, які вперше стають до роботи або які не досягли 25 років, або з тих, яким виповнилось 39 років. Визначаючи вікову категорію учасників другого рівня, важливо прийняти виважене рішення на підставі актуарних розрахунків, з огляду на три аспекти. Перший можливість забезпечення фінансової стабільності Пенсійного фонду України; другий щоб учасник цієї системи мав достатньо часу для накопичення суми коштів на накопичувальному пенсійному рахунку, яка б разом із пенсією із солідарної системи забезпечила гідний розмір пенсійної виплати; третій щоб фінансовий ринок мав змогу поглинути суму пенсійних надходжень.

-- Яку частину страхового внеску доцільно було б платити роботодавцю, а яку застрахованій особі?

Розмір страхового внеску у другий рівень має бути визначено актуарно, з урахуванням фінансових можливостей Пенсійного фонду України та можливостей фінансового ринку "засвоїти" відповідну суму коштів. У базовому законі визначено, що розмір внеску у другий рівень не може перевищувати семи відсотків. Визначено, що платником внесків у другий рівень є застрахована особа, а роботодавець сплачує внески в солідарну систему. Проте обговорення цього питання ще триває. У процесі опрацювання законопроекту про запровадження другого рівня було зазначено, що розмір страхових внесків роботодавця в солідарну систему за учасників другого рівня має зменшуватись на відповідний розмір страхового внеску в другий рівень. Такий внесок роботодавець відраховуватиме із заробітної плати працівника учасника другого рівня. Але при цьому обумовлено неможливість зменшення розміру заробітної плати працівника учасника другого рівня у зв'язку із запровадженням обов'язкового страхового внеску в другий рівень.

-- На вашу думку, упродовж якого часу після запровадження обов'язкової накопичувальної системи необхідно зберігати солідарну пенсійну систему?

Солідарна система є основним фундаментом пенсійної системи. Обов'язкову накопичувальну пенсійну систему розглядають як доповнення до солідарної. І зовсім відмовлятися від солідарної системи недоцільно. Водночас потрібно її вдосконалювати, забезпечуючи фінансову стабільність на довготерміновий період.

Досьє "Кур'єра"

Горюк Наталя Василівна, старший юрист із пенсійних питань Проекту USAID "Розвитку ринків капіталу", що надає допомогу Україні в підготовці законодавчих пенсійних актів; заслужений юрист України, має більше як 25 років стажу практичної роботи в органах соціального захисту населення, зокрема в Міністерстві праці та соціальної політики України. Є співавтором українських законів "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" та "Про недержавне пенсійне забезпечення". Постійний член робочих груп із розробки законодавства щодо пенсійних питань.

Майя Орел